ВПЛИВ КРИПТОВАЛЮТИ НА ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЦИФРОВОЮ ТРАНСФОРМАЦІЄЮ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ, РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД, ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ ТА БІЗНЕСУ

IMPACT OF CRYPTOCURRENCY ON PUBLIC MANAGEMENT DIGITAL TRANSFORMATION OF INFORMATION POLICY, DEVELOPMENT OF TERRITORIAL COMMUNITIES, ACTIVITIES OF PUBLIC ASSOCIATIONS AND BUSINESS

УДК 330.34:336.74:352/353:004.9:658.1
DOI https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2024.41.43

Шестаковська Т.Л.
д. наук з держ. упр., доцент,
ректор
Чернігівський інститут інформації, бізнесу і права ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»
ORCID ID: 0000-0002-8098-8439

Гололобов С.М.
к. наук з держ. упр.,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Чернігівський інститут інформації, бізнесу і права ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»
ORCID ID: 0000-0002-6283-003X

Кириченко Г.В.
к. наук з держ. упр.,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Чернігівський інститут інформації, бізнесу і права ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»
ORCID ID: 0000-0003-1067-8758

У статті досліджено вплив криптовалют на цифрову трансформацію інформаційної політики, розвиток територіальних громад, діяльність громадських об'єднань та бізнесу. Враховуючи швидке поширення технологій блокчейну та децентралізованих фінансових систем, зростає необхідність аналізу їхнього впливу на державне управління, економіку та соціальні процеси. Визначено, що децентралізовані системи управління інформаційними потоками здатні мінімізувати маніпуляції з даними, підвищити довіру суспільства до державних органів та знизити корупційні ризики. Розглянуто можливість інтеграції криптовалют у державні фінансові механізми, зокрема шляхом створення цифрових активів, що використовуються для бюджетних розрахунків, соціальних виплат та фінансування місцевих програм розвитку. Проаналізовано механізми використання цифрових активів для залучення інвестицій, створення альтернативних фінансових інструментів та підвищення рівня фінансової інклюзії серед населення. Відзначено, що деякі країни вже активно використовують криптовалютні технології для підтримки місцевих економік, що дозволяє зменшити залежність від традиційних фінансових інститутів і стимулювати розвиток малого та середнього бізнесу. Обґрунтовано доцільність запровадження локальних криптовалютних ініціатив в Україні, що сприятиме децентралізації фінансових потоків та розширенню економічних можливостей для територіальних громад. Досліджено роль криптовалют у діяльності громадських об'єднань та благодійних організацій. Визначено, що завдяки анонімності, низьким комісійним витратам і глобальній доступності криптовалюти можуть стати ефективним інструментом для фінансування соціальних проєктів, громадських ініціатив та гуманітарної допомоги. Розглянуто реальні кейси застосування криптовалют для підтримки благодійних організацій та протестних рухів у різних країнах світу, що демонструє їхню ефективність як незалежного фінансового інструменту. Розглянуто можливості, які відкриває використання криптовалют для підприємницької діяльності, зокрема у сфері електронної комерції, міжнародних фінансових операцій, автоматизації контрактних зобов'язань за допомогою смарт-контрактів та фінансування стартапів через первинне розміщення токенів (ICO). Визначено, що бізнес, який інтегрує криптовалютні розрахунки, отримує конкурентні переваги у вигляді швидкості платежів, зниження витрат на фінансові послуги та розширення доступу до міжнародних ринків.

Ключові слова: *криптовалюта, публічне управління, інформаційна політика, державна політика, розвиток територіальних громад, громадські об'єднання, цифрова трансформація, бізнес.*

The article examines the impact of cryptocurrencies on the digital transformation of information policy, development of territorial communities, activities of public associations and business. Given the rapid spread of blockchain technologies and decentralized financial systems, there is a growing need to analyze their impact on public administration, the economy and social processes. It is determined that decentralized information flow management systems are able to minimize data manipulation, increase public trust in state bodies and reduce corruption risks. The possibility of integrating cryptocurrencies into state financial mechanisms is considered, in particular by creating digital assets used for budget settlements, social payments and financing local development programs. The mechanisms of using digital assets to attract investments, create alternative financial instruments and increase the level of financial inclusion among the population are analyzed. It is noted that some countries are already actively using cryptocurrency technologies to support local economies, which allows reducing dependence on traditional financial institutions and stimulating the development of small and medium-sized businesses. The feasibility of introducing local cryptocurrency initiatives in Ukraine is substantiated, which will contribute to the decentralization of financial flows and the expansion of economic opportunities for territorial communities. The role of cryptocurrencies in the activities of public associations and charitable organizations is studied. It is determined that due to anonymity, low commission costs and global accessibility, cryptocurrencies can become an effective tool for financing social projects, public initiatives and humanitarian aid. Real cases of using cryptocurrencies to support charitable organizations and protest movements in different countries of the world are considered, which demonstrates their effectiveness as an independent financial instrument. The opportunities that the use of cryptocurrencies opens up for business activities are considered, in particular in the field of e-commerce, international financial transactions, automation of contractual obligations using smart contracts and financing of startups through initial coin offerings (ICO). It is determined that a business that integrates cryptocurrency payments receives competitive advantages in the form of speed of payments, reduction of costs for financial services and expansion of access to international markets.

Key words: *cryptocurrency, public administration, information policy, state policy, development of territorial communities, public associations, digital transformation, business.*

Постановка проблеми. Сучасний розвиток цифрових технологій суттєво змінює економічні та соціальні процеси, трансформуючи підходи до управління, фінансових операцій і взаємодії між державою, бізнесом та громадянським суспільством. Одним із ключових явищ цієї трансформації є криптовалюта – децентралізований цифровий актив, що базується на технології блокчейн і використовується як засіб обміну, збереження вартості та проведення фінансових транзакцій без посередництва банківських установ. Незважаючи на відсутність єдиного підходу до регулювання криптовалют у різних країнах, їхнє поширення з кожним роком зростає, що зумовлює необхідність дослідження їхнього впливу на різні сфери суспільного життя, зокрема на інформаційну політику, управління територіями, діяльність громадських об'єднань та розвиток бізнесу. Вплив криптовалют на цифрову трансформацію інформаційної політики полягає у зміні традиційних підходів до управління державними фінансовими потоками, підвищенні прозорості прийняття рішень та формуванні нових механізмів контролю за рухом активів. Використання блокчейну в державному управлінні може сприяти зменшенню рівня корупції, автоматизації процесів документообігу, удосконаленню системи електронного врядування та покращенню доступу громадян до державних послуг. У цьому контексті криптовалюта може розглядатися не лише як фінансовий інструмент, а й як технологічне рішення для оптимізації управлінських процесів. Водночас бізнес також усе більше адаптується до використання криптовалют, що дає йому низку конкурентних переваг. Для малого та середнього підприємництва криптовалюта відкриває можливість виходу на міжнародні ринки, зниження витрат на фінансові операції та залучення інвестицій через механізми первинного розміщення токенів (ICO). Великі корпорації інтегрують блокчейн у свої бізнес-моделі для автоматизації логістичних процесів, управління ланцюгами постачання та створення безпечних систем обліку фінансових потоків. Водночас використання криптовалют у комерційних операціях залишається пов'язаним із певними ризиками, зокрема регуляторною невизначеністю, високою волатильністю курсів цифрових активів та кіберзагрозами. З огляду на це, виникає необхідність всебічного аналізу впливу криптовалют на державне управління, економіку та громадський сектор. Актуальність даного дослідження обумовлена тим, що, попри зростаючу популярність криптовалют у світі, їхнє правове регулювання в Україні все ще залишається на етапі формування, що створює як перспективи, так і виклики для розвитку цифрової економіки. З одного боку, криптовалюта може сприяти фінансовій інклюзії, децентралізації економічних процесів і підвищенню ефективності державного управління. З іншого – відсутність чітких механізмів регулювання створює ризики правової невизначеності, потенційного використання цифрових активів у тіньовій економіці та відмиванні коштів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізуючи сучасні наукові дослідження, можна зробити висновок, що криптовалюта та блокчейн-технології стають важливими елементами цифрової економіки та суспільного розвитку. Зокрема, у колективній монографії «Сучасний стан та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України» [1] розглядаються фінансові аспекти розвитку цифрових активів, зокрема їхній вплив на банківську систему та можливості інтеграції у національну фінансову політику. Голобородько А.Ю., Гусєва О.Ю. та Легомінова С.В. у підручнику «Цифрова економіка» [2] акцентують увагу на ролі криптовалют у формуванні нових бізнес-моделей, зазначаючи, що децентралізовані фінансові системи можуть сприяти прискоренню трансакцій, зниженню витрат та підвищенню прозорості економічних процесів. У дослідженні Москальова А.А. та Попової Е.М. [3] розглядаються перспективи розвитку найбільш популярних криптовалют, таких як Bitcoin, Ethereum та Ripple, а також їхній потенційний вплив на світові фінансові ринки. Автори підкреслюють, що цифрові активи можуть суттєво змінити механізми інвестування та трансакційної діяльності. Круглов В.В. у своїй праці [4] аналізує цифрову трансформацію як інструмент побудови «смарт-суспільства», підкреслюючи значення блокчейну для розвитку системи електронного урядування, автоматизації управлінських процесів та підвищення прозорості публічного адміністрування. Жувагіна І.О., Замарайкін О.В. та Будна Т.С. у статті [5] досліджують специфіку використання Bitcoin в українському економічному середовищі, аналізуючи правові аспекти регулювання криптовалют та можливі ризики, пов'язані з їхнім використанням у фінансовій сфері. Урбанович В.А. та Яковишина Н.А. [6] висвітлюють міжнародний досвід регулювання криптовалют та порівнюють його з українською практикою, звертаючи увагу на необхідність розробки чітких правових механізмів для інтеграції цифрових активів у фінансову систему держави. Загалом, наукові дослідження підтверджують значний потенціал криптовалют у цифровій економіці, проте наголошують на

необхідності врегулювання їхнього правового статусу, мінімізації ризиків волатильності та забезпечення ефективної інтеграції в економічні процеси.

Метою статті є аналіз впливу криптовалют на публічне управління цифровою трансформацією, розвиток територіальних громад, діяльність громадських об'єднань і функціонування бізнесу.

Виклад основного матеріалу. Цифрова трансформація інформаційної політики є одним із ключових аспектів розвитку сучасної держави, що охоплює зміну підходів до збору, обробки, зберігання та поширення інформації у суспільстві. Впровадження інноваційних технологій, зокрема блокчейну та криптовалют, відкриває нові можливості для підвищення прозорості, ефективності та безпеки інформаційних процесів. У цьому контексті криптовалюта може стати не лише фінансовим інструментом, а й важливим елементом цифрового управління, що змінює традиційні моделі взаємодії між державою, бізнесом та громадянами.

Однією з основних переваг використання блокчейну в інформаційній політиці є забезпечення незмінності та достовірності даних. У традиційних інформаційних системах можливі маніпуляції, зловживання або незаконне втручання у дані, що знижує рівень довіри громадян до державних інституцій. Завдяки блокчейн-технології кожна транзакція чи запис є незмінним і перевіряється незалежними вузлами мережі, що робить підробку інформації майже неможливою. Це може бути корисним у таких сферах, як державний документообіг, облік громадянських прав, реєстрація власності та контроль за розподілом бюджетних коштів.

Значним кроком у цифровій трансформації інформаційної політики є використання криптовалют та смарт-контрактів для автоматизації процесів державного управління. Смарт-контракти, що працюють на базі блокчейну, дозволяють створювати самоактивовані алгоритми, які виконують умови угоди без необхідності посередників. Наприклад, у сфері державних закупівель та соціальних виплат смарт-контракти можуть забезпечити прозоре та ефективне використання бюджетних коштів. Вони дозволяють виключити корупційну складову, оскільки фінансові транзакції здійснюються автоматично після виконання певних умов, а кожен етап угоди фіксується у блокчейні.

Крім того, використання криптовалют у державному секторі може значно спростити процеси збору та аналізу даних, необхідних для прийняття управлінських рішень. Наприклад, в урядових ініціативах, пов'язаних із цифровою економікою, можуть застосовуватися децентралізовані платформи, що дозволяють обробляти великі масиви даних у режимі реального часу та запобігати інформаційним маніпуляціям. Використання криптовалютних механізмів також може сприяти розбудові «розумних міст» (smart cities), у яких цифрові рішення використовуються для ефективного управління міськими ресурсами, контролю за екологічним станом та вдосконалення транспортної системи [1].

Однією з актуальних проблем інформаційної політики є питання ідентифікації особистості в цифровому середовищі. Традиційні системи ідентифікації часто пов'язані з бюрократичними процедурами та ризиками витоку персональних даних. У цьому контексті блокчейн-технологія може стати ефективним рішенням для створення децентралізованих систем цифрової ідентифікації. Такі системи дозволяють громадянам самостійно контролювати доступ до своїх персональних даних, що мінімізує можливості несанкціонованого використання інформації та підвищує рівень кібербезпеки.

Ще одним перспективним напрямом використання криптовалют у цифровій інформаційній політиці є впровадження електронного голосування на базі блокчейну. Традиційні виборчі системи часто зазнають критики через можливість фальсифікацій, технічні збої та вплив людського фактору. Блокчейн-технологія може забезпечити повну прозорість виборчого процесу, гарантуючи захист голосів виборців, неможливість їхнього дублювання або підробки, а також відкритий доступ до підрахунку голосів у режимі реального часу. Деякі країни вже тестують подібні системи, що може стати революційним кроком у демократичному управлінні.

Незважаючи на значний потенціал використання криптовалют у цифровій трансформації інформаційної політики, існує низка викликів та ризиків, які необхідно враховувати. Зокрема, це питання правового регулювання криптовалютних транзакцій, запобігання кіберзлочинності, захисту персональних даних та фінансової стабільності держави. Відсутність єдиних міжнародних стандартів щодо використання криптовалют у державному секторі ускладнює їхню інтеграцію у законодавчі та фінансові системи багатьох країн, включаючи Україну [2].

Проте, попри ці виклики, криптовалюта та блокчейн-технології мають значний потенціал для оптимізації державного управління та покращення інформаційної політики.

Інтеграція цих технологій може сприяти не лише підвищенню рівня довіри громадян до державних інституцій, а й створенню більш ефективної, прозорої та безпечної системи управління інформаційними ресурсами. Для реалізації цього потенціалу необхідно розробити комплексну стратегію цифрової трансформації, яка включатиме оновлення законодавчої бази, підвищення цифрової грамотності громадян та стимулювання інновацій у сфері інформаційних технологій.

Таким чином, криптовалюта та блокчейн можуть стати невід'ємними інструментами цифрової трансформації інформаційної політики, сприяючи формуванню відкритого, ефективного та безпечного інформаційного простору. Використання цих технологій здатне змінити традиційні механізми державного управління, запровадити нові моделі фінансової взаємодії та підвищити рівень довіри суспільства до державних процесів. Успішна імплементація таких рішень потребує комплексного підходу, що включатиме правове регулювання, розвиток інфраструктури блокчейну та підготовку спеціалістів у сфері цифрової економіки.

Розвиток територіальних громад у сучасних умовах значною мірою залежить від фінансової автономії, можливості залучення інвестицій та ефективності управління ресурсами. Традиційні механізми фінансування, такі як державні субвенції, місцеві податки та гранти, не завжди забезпечують достатній рівень економічного розвитку, особливо для малих і середніх громад. У цьому контексті криптовалюти та блокчейн-технології можуть стати інноваційним інструментом для зміцнення фінансової спроможності громад, забезпечення прозорості бюджетних процесів, створення альтернативних економічних механізмів та залучення додаткових джерел фінансування для локальних ініціатив [3].

Однією з ключових переваг використання криптовалют у місцевому самоврядуванні є можливість створення локальних цифрових валют. Деякі країни та окремі муніципалітети вже впроваджують подібні ініціативи, розробляючи цифрові активи, які використовуються для внутрішніх фінансових операцій громади. Такі локальні криптовалюти можуть бути застосовані для підтримки малого бізнесу, стимулювання місцевого споживання та розвитку внутрішнього ринку. Наприклад, муніципальні цифрові валюти можуть бути використані для надання субсидій місцевим підприємцям або як платіжний засіб для соціальних виплат населенню.

Ще одним перспективним напрямом використання криптовалют у територіальних громадах є залучення інвестицій у місцеві проєкти через механізм токенізації активів. Токенізація передбачає переведення реальних активів, таких як земельні ділянки, комунальна нерухомість або енергетичні об'єкти, у цифрові токени, які можуть бути продані або використані для залучення коштів на розвиток громади. Це дозволяє громадам залучати фінансування без необхідності звернення до традиційних банківських установ, що особливо важливо для регіонів із низьким рівнем економічної активності.

Криптовалюта також може сприяти підвищенню прозорості бюджетного процесу в територіальних громадах. Використання блокчейну для реєстрації фінансових операцій дозволяє створювати відкриті та доступні системи контролю за рухом бюджетних коштів, що знижує ризики корупції та неефективного використання фінансових ресурсів. Наприклад, громада може впровадити блокчейн-платформу для реєстрації всіх транзакцій, пов'язаних із витрачанням місцевого бюджету, що дозволить жителям у режимі реального часу відстежувати фінансові потоки та контролювати використання коштів на соціальні та інфраструктурні проєкти.

Окрім цього, криптовалюти можуть сприяти розширенню доступу жителів територіальних громад до фінансових послуг. У багатьох сільських та віддалених районах спостерігається низький рівень банківської інфраструктури, що ускладнює отримання кредитів, відкриття банківських рахунків та здійснення електронних платежів. Використання криптовалют дозволяє громадянам отримувати фінансові послуги без необхідності взаємодії з традиційними банками. Завдяки децентралізованій природі криптовалют, жителі громад можуть здійснювати платежі, отримувати міжнародні перекази та інвестувати кошти у цифрові активи без територіальних та регуляторних обмежень [4].

Також слід враховувати потенціал криптовалют у розвитку енергетичної незалежності громад. У світі вже існують ініціативи, які передбачають використання блокчейну для децентралізованого енергоменеджменту, зокрема в межах концепції «розумних міст» (smart cities). Наприклад, громади можуть впроваджувати блокчейн-платформи для обліку виробництва та споживання відновлюваної енергії, а криптовалюта може використовуватися як платіжний засіб для купівлі та продажу електроенергії між місцевими виробниками та споживачами. Це може сприяти підвищенню енергетичної ефективності та створенню нових джерел доходу для громад.

Однак, попри значні перспективи використання криптовалют у розвитку територіальних громад, існує низка викликів, які необхідно враховувати. Однією з основних проблем є правова невизначеність щодо статусу криптовалют в Україні. Відсутність чіткої нормативно-правової бази для регулювання цифрових активів ускладнює їхнє впровадження на муніципальному рівні та стримує громади від використання криптовалют у своїй діяльності. Крім того, високий рівень волатильності криптовалют може створювати фінансові ризики для місцевих бюджетів та мешканців, які використовують цифрові активи для щоденних розрахунків.

Ще одним викликом є необхідність підвищення цифрової грамотності серед представників органів місцевого самоврядування та населення. Впровадження криптовалютних рішень вимагає відповідних знань та навичок у сфері фінансових технологій, блокчейну та кібербезпеки. Без належного рівня підготовки існує ризик неефективного використання криптовалют та зростання загроз кіберзлочинності.

Крім того, важливою проблемою є довіра населення до криптовалют. Через недостатню обізнаність та відсутність механізмів державного захисту громадяни можуть бути скептично налаштовані щодо використання цифрових активів у своїй громаді. Для подолання цього бар'єра необхідно проводити освітні кампанії, що роз'яснюватимуть принципи функціонування криптовалют, їхні переваги та потенційні ризики.

Попри ці виклики, впровадження криптовалют у систему місцевого самоврядування може стати потужним драйвером розвитку територіальних громад. Їхнє використання здатне розширити можливості для залучення фінансування, підвищити прозорість управлінських процесів, забезпечити фінансову інклюзію населення та сприяти економічному зростанню на місцевому рівні. Для успішного застосування криптовалютних технологій необхідно створити сприятливе регуляторне середовище, розвивати фінансову грамотність населення та впроваджувати пілотні проєкти, які продемонструють ефективність використання цифрових активів у муніципальному управлінні.

Таким чином, криптовалюти можуть відігравати важливу роль у трансформації фінансових механізмів територіальних громад, відкриваючи нові можливості для розвитку економіки, покращення соціальної сфери та забезпечення фінансової стійкості місцевих громад. Враховуючи світові тенденції у використанні блокчейн-технологій, Україна має значний потенціал для запровадження криптовалют у місцевому самоврядуванні, що може стати важливим кроком на шляху до цифрової економіки та децентралізованого управління ресурсами.

Громадські об'єднання відіграють важливу роль у розбудові громадянського суспільства, відстоюванні прав і свобод громадян, реалізації соціальних ініціатив та підтримці благодійних проєктів. Однак їхня діяльність значною мірою залежить від фінансування, яке, як правило, базується на внесках членів організацій, грантах, пожертвах та міжнародній фінансовій допомозі. У цьому контексті криптовалюта відкриває нові можливості для громадських організацій, забезпечуючи швидкий, прозорий та децентралізований механізм збору та розподілу коштів. Використання цифрових активів дозволяє обійти обмеження традиційних фінансових систем, знизити витрати на проведення транзакцій, а також захистити фінансові потоки від зовнішнього втручання або цензури [5].

Однією з ключових переваг криптовалют для громадських об'єднань є глобальна доступність та відсутність необхідності в посередниках. Традиційні банківські системи можуть накладати обмеження на перекази, затримувати платежі або вимагати значні комісії, особливо якщо кошти надходять з-за кордону. Криптовалютні платежі, натомість, здійснюються миттєво та можуть надходити безпосередньо на рахунок організації, незалежно від її географічного розташування. Це особливо важливо для міжнародних благодійних ініціатив, які залучають донорів з різних країн світу.

Крім того, використання блокчейн-технологій у фінансовій діяльності громадських об'єднань сприяє підвищенню рівня прозорості та довіри з боку суспільства. Усі транзакції, проведені за допомогою криптовалют, записуються в блокчейн і є загальнодоступними для перевірки. Це дозволяє будь-якому зацікавленому учаснику перевірити, куди були спрямовані кошти, чи відповідає витрачання заявленим цілям, а також уникнути випадків корупції або нецільового використання фінансів. Таким чином, громадські організації можуть використовувати блокчейн для створення відкритих фінансових звітів, що зміцнює довіру донорів та підвищує рівень підтримки їхньої діяльності.

Криптовалюта також є ефективним інструментом для роботи в умовах політичної або економічної нестабільності. У багатьох країнах світу громадські об'єднання стикаються

з проблемами обмеженого доступу до фінансування через регуляторні обмеження або політичний тиск. Використання децентралізованих цифрових активів дозволяє уникнути блокування банківських рахунків, мінімізувати ризики втручання державних органів у фінансові операції організації та забезпечити безперервне функціонування навіть у кризових ситуаціях [6].

Окремим важливим аспектом є можливість використання криптовалют для підтримки волонтерських ініціатив та гуманітарних проєктів. У кризових ситуаціях, таких як військові конфлікти, природні катастрофи чи пандемії, швидкість та ефективність отримання фінансової допомоги є критично важливими. Криптовалюти дозволяють оперативно передавати кошти туди, де вони найбільше потрібні, без бюрократичних затримок та додаткових банківських комісій. Наприклад, під час гуманітарних криз деякі міжнародні організації використовують криптовалютні гаманці для збору пожертв і швидкої доставки фінансової допомоги безпосередньо постраждалим.

Деякі громадські організації вже активно використовують криптовалюти у своїй діяльності. Наприклад, міжнародна благодійна організація The Water Project приймає біткоїни для фінансування програм із забезпечення чистою водою у віддалених районах Африки. WikiLeaks, яка займається викриттям корупційних схем та захистом свободи слова, також використовує криптовалюти через блокування традиційних банківських каналів. Крім того, багато екологічних та правозахисних організацій використовують блокчейн-технології для відстеження екологічних змін, захисту прав корінних народів та забезпечення прозорості фінансових потоків.

В Україні також спостерігається зростання зацікавленості громадських об'єднань у використанні криптовалют. Особливо це стало помітним після 2022 року, коли багато волонтерських ініціатив почали отримувати пожертви у цифрових активах для підтримки гуманітарних проєктів, допомоги військовим та закупівлі медичного обладнання. Українські громадські організації вже адаптуються до нових фінансових реалій, інтегруючи криптовалюти у свої платіжні механізми та звітність.

Однак, попри значні переваги, існують і певні виклики, пов'язані з використанням криптовалют у діяльності громадських організацій. Насамперед, це питання правового регулювання. В Україні ще триває процес формування нормативної бази щодо криптовалют, що створює невизначеність для громадських об'єднань, які хочуть офіційно використовувати цифрові активи у своїй діяльності. Відсутність чітких правил щодо оподаткування криптовалютних пожертв може створювати складнощі у звітності та фінансовій діяльності організацій.

Ще одним викликом є волатильність криптовалют. Оскільки вартість цифрових активів може суттєво змінюватися за короткий проміжок часу, організаціям, які приймають пожертви в криптовалюті, необхідно розробляти стратегії для мінімізації ризиків, наприклад, конвертацію цифрових активів у стабільніші традиційні валюти.

Також важливим аспектом є питання цифрової грамотності. Не всі донори та представники громадських організацій добре знайомі з механізмами використання криптовалют, що може створювати бар'єри для їхнього широкого застосування. Для розв'язання цієї проблеми необхідно проводити навчальні програми, інформаційні кампанії та консультації для громадських діячів щодо ефективного використання цифрових активів.

Попри зазначені виклики, потенціал використання криптовалют у діяльності громадських об'єднань є значним. Вони можуть допомогти зробити фінансову діяльність організацій більш прозорою, швидкою та незалежною, що сприятиме підвищенню рівня довіри з боку суспільства та міжнародних донорів. Для успішної інтеграції криптовалют у громадський сектор необхідно розробити відповідну законодавчу базу, підвищити рівень фінансової грамотності учасників громадянського суспільства та розширити доступ до сучасних цифрових фінансових інструментів.

Таким чином, криптовалюти можуть стати важливим елементом фінансової стійкості громадських об'єднань, відкриваючи нові можливості для залучення коштів, підвищення прозорості фінансових потоків та реалізації соціально значущих проєктів. Успішне використання цифрових активів у громадському секторі сприятиме розвитку громадянського суспільства та створенню нових моделей фінансової підтримки благодійних і соціальних ініціатив.

У сучасному цифровому світі криптовалюта стає не лише інструментом фінансових операцій, а й важливим фактором трансформації бізнес-процесів. Вона відкриває нові можливості для підприємців, дозволяючи здійснювати міжнародні платежі без банківських посередників, залучати інвестиції через токенізацію активів, автоматизувати фінансові операції за допомогою смарт-контрактів і підвищувати рівень безпеки транзакцій. Усе більше компаній у різних секторах економіки

починають використовувати криптовалюту як альтернативний фінансовий інструмент, що сприяє розвитку децентралізованої економіки та цифрових бізнес-моделей [5].

Однією з головних переваг використання криптовалют у бізнесі є можливість здійснення транскордонних фінансових операцій без значних комісій та затримок. Традиційні міжнародні платежі через банки часто пов'язані з високими витратами та тривалим часом обробки транзакцій, що особливо критично для малого та середнього бізнесу, який працює на глобальних ринках. Використання криптовалют, таких як Bitcoin або Ethereum, дозволяє компаніям проводити миттєві міжнародні платежі з мінімальними комісіями, незалежно від банківської системи тієї чи іншої країни.

Ще одним важливим напрямом застосування криптовалют у бізнесі є залучення інвестицій через механізми токенізації активів та первинного розміщення токенів (ICO - Initial Coin Offering). Традиційні механізми залучення капіталу, такі як банківські кредити або вихід на фондові ринки, можуть бути недоступними для багатьох підприємців через високі вимоги до стартового капіталу, складність юридичних процедур і необхідність проходження складної бюрократичної системи. Токенізація активів дозволяє підприємствам випускати цифрові токени, які представляють частку власності або право на отримання доходу від проєкту, що робить інвестування більш доступним для широкого кола учасників. Завдяки технології блокчейну такі токени можуть вільно обертатися на криптовалютних біржах, забезпечуючи ліквідність активів і спрощуючи процес залучення коштів.

Окрему увагу слід приділити використанню смарт-контрактів у бізнесі, які дозволяють автоматизувати фінансові та договірні зобов'язання без необхідності залучення посередників. Смарт-контракти працюють на основі блокчейну та автоматично виконуються при досягненні певних умов, що значно знижує ризики шахрайства та порушення договорів. Наприклад, у логістичних компаніях смарт-контракти можуть використовуватися для автоматизації процесів відстеження поставок, оплати товарів та управління ланцюгами постачання. У сфері страхування вони дозволяють автоматично виплачувати страхові компенсації при настанні страхового випадку без необхідності довготривалих перевірок та залучення страхових агентів.

Криптовалюта також може стати ефективним інструментом для оплати товарів і послуг, що особливо важливо для компаній, які працюють в e-commerce, сфері цифрових послуг або геймінгу. Вже сьогодні багато міжнародних компаній приймають платежі у криптовалюті, включаючи такі великі бренди, як Microsoft, Tesla, Starbucks, Shopify та інші. Використання криптовалютних платежів дає можливість залучати клієнтів із різних країн, уникати обмежень традиційних фінансових систем і зменшувати витрати на проведення транзакцій.

Крім того, блокчейн-технології можуть бути застосовані для забезпечення прозорості бухгалтерського обліку та фінансової звітності. У традиційних системах бухгалтерського обліку існує ризик помилок, корупції або шахрайства, тоді як використання блокчейну дозволяє створити незмінний та прозорий реєстр усіх фінансових операцій компанії. Це може бути особливо корисним для великих корпорацій, які працюють у міжнародному середовищі та повинні відповідати високим стандартам фінансової звітності.

Таким чином, криптовалюта відкриває широкі можливості для бізнесу, надаючи нові інструменти для фінансових операцій, залучення інвестицій, оптимізації управлінських процесів та створення глобальних комерційних моделей. Попри існуючі ризики, адаптація бізнесу до цифрової економіки є неминучою, і криптовалюти відіграватимуть у цьому процесі ключову роль.

Висновки. Криптовалюта як феномен сучасної цифрової економіки впливає на широке коло сфер суспільного життя, зокрема на публічне управління, інформаційну політику, розвиток територіальних громад, діяльність громадських об'єднань та бізнес. Використання блокчейн-технологій у цих сферах відкриває нові можливості для підвищення прозорості, ефективності та децентралізації процесів управління, фінансування та обліку фінансових потоків. Попри наявність певних ризиків і викликів, криптовалюти мають значний потенціал для трансформації традиційних фінансових та управлінських систем.

У сфері цифрової трансформації інформаційної політики криптовалюта та блокчейн-технології сприяють створенню відкритих, захищених і децентралізованих систем управління даними. Це дозволяє підвищити рівень довіри громадян до державних інституцій, мінімізувати корупційні ризики та запровадити ефективні механізми цифрової ідентифікації та електронного документообігу. Використання смарт-контрактів у державному управлінні дає змогу автоматизувати значну частину бюрократичних процедур, забезпечуючи швидкість і прозорість виконання державних зобов'язань.

Щодо розвитку територіальних громад, криптовалюта може стати потужним інстру-

ментом для залучення інвестицій, оптимізації місцевих фінансів та створення альтернативних економічних моделей. Локальні криптовалютні ініціативи можуть допомогти громадам стати більш фінансово незалежними, забезпечуючи стабільні джерела фінансування соціальних, інфраструктурних та економічних проєктів. Крім того, блокчейн-технології можуть використовуватися для реєстрації прав власності, управління комунальними ресурсами та підвищення прозорості використання місцевих бюджетів.

Громадські об'єднання отримують значні переваги від використання криптовалют, оскільки вони забезпечують швидкий, доступний та прозорий механізм збору фінансової допомоги. Благодійні фонди та правозахисні організації можуть отримувати фінансування безпосередньо від донорів по всьому світу, уникаючи обмежень традиційних банківських систем і знижуючи адміністративні витрати. Блокчейн сприяє підвищенню довіри до благодійних організацій завдяки можливості повного відстеження та підтвердження цільового використання отриманих коштів. Особливо актуальним це є у країнах із нестабільною економічною або політичною ситуацією, де громадські ініціативи стикаються з фінансовими обмеженнями чи прямими перешкодами з боку державних органів.

Бізнес-середовище також зазнає впливу криптовалют, оскільки вони відкривають нові можливості для оптимізації фінансових операцій, розширення міжнародних торговельних відносин та залучення інвестицій. Використання криптовалют дозволяє знизити витрати на банківські транзакції, спростити взаємодію з міжнародними партнерами та забезпечити нові форми фінансування, такі як токенізація активів чи первинні пропозиції монет (ICO). Блокчейн також сприяє покращенню управлінських процесів завдяки можливості ведення прозорого бухгалтерського обліку та автоматизації договірних відносин через смарт-контракти.

Попри значні перспективи, існує низка викликів і ризиків, які потрібно враховувати. Серед них – правова невизначеність, оскільки в більшості країн, включаючи Україну, регулювання криптовалютного ринку все ще перебуває на етапі формування. Це створює певні бар'єри для підприємств, державних органів та громадських організацій, які прагнуть інтегрувати криптовалюти у свою діяльність. Волатильність криптовалют є ще одним фактором ризику, оскільки значні коливання курсів цифрових активів можуть призводити до фінансових втрат. Додатково слід враховувати потенційні загрози кіберзлочинності, зокрема хакерських атак та шахрайства, які можуть загрожувати безпеці цифрових активів.

Враховуючи всі зазначені аспекти, для успішного розвитку криптовалютного сектору в Україні необхідно створити сприятливе регуляторне середовище, що забезпечить баланс між безпекою, прозорістю та інноваційністю. Важливими кроками у цьому напрямку є ухвалення комплексного законодавства щодо цифрових активів, розробка механізмів оподаткування криптовалютних транзакцій, стимулювання інвестицій у блокчейн-стартапи та впровадження національних ініціатив із цифрової трансформації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Сучасний стан та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України: колективна монографія / Кол. авторів. Полтава: ПП «Астрая», 2021. 86 с.

2. Цифрова економіка: підруч. / А.Ю. Голобородько, О.Ю. Гусєва, С.В. Легомінова. Київ: Видавництво ДУТ. 2020. 400 с.

3. Москальов А. А., Попова Е. М. Криптовалюта на сучасній економічній арені та перспективи розвитку bitcoin, ethereum, ripple. Молодий вчений. 2018. №3. С. 680-684.

4. Круглов В. В. Цифрова трансформація як спосіб побудови смарт-суспільства. URL: https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/335.pdf

5. Жувагіна І. О., Замарайкін О. В., Будна Т. С. Bitcoin: українські реалії використання криптовалют в сучасних економічних системах. Економіка та держава. 2018. № 6. С. 97-100

6. Урбанович В. А., Яковишина Н. А. Криптовалюта в Україні та в світі: стан, регулювання і перспективи розвитку. Молодий вчений. 2018. № 5 (1). С. 334-337.